

KANCELARIA SENATU
BIURO ANALIZ I DOKUMENTACJI

Terminy rozpoczęcia
oraz zakończenia kadencji
Sejmu i Senatu od 1989 r.

Analiza aktów prawnych

OPRACOWANIA TEMATYCZNE

OT-608

LISTOPAD 2012

BIURO ANALIZ I DOKUMENTACJI
Zespół Informacji i Statystyk

**Terminy rozpoczęcia
oraz zakończenia kadencji
Sejmu i Senatu od 1989 r.**

Analiza aktów prawnych

**OPRACOWANIA
TEMATYCZNE**

OT-608

Kancelaria Senatu
Listopad 2012

© Copyright by Kancelaria Senatu, Warszawa 2012

Biuro Analiz i Dokumentacji

Dyrektor – Agata Karwowska-Sokołowska – tel. 22 694 94 32, fax 22 694 94 28,
e-mail: sokolows@nw.senat.gov.pl

Wicedyrektor – Ewa Nawrocka – tel. 22 694 90 53,
e-mail: nawrocka@nw.senat.gov.pl

Dział Analiz i Opracowań Tematycznych tel. 22 694 92 04, fax 22 694 94 28

Opracowanie graficzno-techniczne, druk i oprawa
Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Kadencje Sejmu i Senatu od 1989 r.

Początek kadencji

Koniec kadencji

X kadencja Sejmu, I kadencja Senatu

18 czerwca 1989 r.
dzień ponownego głosowania

25 listopada 1991 r.
dzień 1. posiedzenia Sejmu nowej kadencji

I kadencja Sejmu, II kadencja Senatu

25 listopada 1991 r.
dzień 1. posiedzenia Sejmu

31 maja 1993 r.
dzień rozwiązania Sejmu

II kadencja Sejmu, III kadencja Senatu

19 września 1993 r.
dzień wyborów

20 października 1997 r.
dzień 1. posiedzenia Sejmu nowej kadencji

III kadencja Sejmu, IV kadencja Senatu

20 października 1997 r.
dzień 1. posiedzenia Sejmu

18 października 2001 r.
dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji

IV kadencja Sejmu, V kadencja Senatu

19 października 2001 r.
dzień 1. posiedzenia Sejmu

18 października 2005 r.
dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji

V kadencja Sejmu, VI kadencja Senatu

19 października 2005 r.
dzień 1. posiedzenia Sejmu

4 listopada 2007 r.
dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji

VI kadencja Sejmu, VII kadencja Senatu

5 listopada 2007 r.
dzień 1. posiedzenia Sejmu

7 listopada 2011 r.
dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji

VII kadencja Sejmu, VIII kadencja Senatu

8 listopada 2011 r.
dzień 1. posiedzenia Sejmu

kadencja niezakończona
dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji

Terminy rozpoczęcia oraz zakończenia kadencji Sejmu i Senatu od 1989 r.

Analiza aktów prawnych

W zaprezentowanym opracowaniu zestawiono informacje dotyczące terminów rozpoczęcia oraz zakończenia kadencji Sejmu i Senatu począwszy od 1989 roku.

Asumptem do powstania takiego opracowania była potrzeba kompleksowego przedstawienia oraz krótkiego omówienia tych danych, istotnych z punktu widzenia właściwego funkcjonowania parlamentu oraz chęć wyeliminowania różnych nieścisłości z tym tematem związanych. Dotychczas w różnych publikacjach unikano podawania dokładnych dat początku i zakończenia kadencji poprzez sformułowania: „Senat pierwszej kadencji pracował od lipca 1989 do października 1991 r., drugiej kadencji – od listopada 1991 r. do maja 1993 r.; pozostałe kadencje trwały po cztery lata.”

W opracowaniu wykorzystano wybrane fragmenty aktów prawnych, które dotyczą bezpośrednio terminów wyborów do obu izb parlamentu oraz terminów informujących o rozpoczęciu bądź zakończeniu kadencji. Oparto się na przepisach ustaw zasadniczych (od 1989 r.), ordynacji wyborczych do Sejmu i Senatu oraz regulacjach zawartych w uchwale Sejmu RP z 1991 r. w sprawie terminu rozwiązania się Sejmu oraz w zarządzeniu Prezydenta RP z 1993 r. w sprawie rozwiązania Sejmu RP. Korzystano również z „Komentarza do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej” autorstwa prof. Leszka Garlickiego – *Wydawnictwo Sejmowe 2001 r.* oraz „Polskie prawo konstytucyjne; zarys wykładu” autorstwa prof. Leszka Garlickiego – *Wydawnictwo Liber 2004 r. i 2008 r.*

W ramach wstępu opracowano krótką informację o kadencjach Senatu II Rzeczypospolitej, o przyczynach jego likwidacji po II wojnie światowej i o przywróceniu Senatu w 1989 r. Informacja w tym zakresie nie zawiera analizy aktów prawnych pod kątem dokładnego określenia terminów kadencji.

Wstęp

W 1918 r. Polska odzyskała niepodległość. W odradzającej się Polsce postanowiono, że o ustroju państwa zdecyduje naród poprzez powołany w 1919 r. Sejm Ustawodawczy, czyli Konstytuante. Był to parlament jednoizbowy. Na mocy Konstytucji marcowej (1921 r.), w 1922 r. wskrzeszono Senat I kadencji (w okresie międzywojennym posługiwano się terminem „okres” nie „kadencja”). Do wybuchu wojny w 1939 r. wybrano pięć kadencji Senatu. Senat V kadencji ostatni raz zebrał się 2 września 1939 r. i uchwalił, że w czasie wojny będzie się spotykał w kadłubowym składzie. Do takich spotkań jednak nie doszło, Prezydent w dniu 2 listopada 1939 r. rozwiązał Sejm i Senat. Wybory do kolejnej kadencji miały się odbyć 60 dni po zakończeniu wojny.

I kadencja (1922-1927)
II kadencja (1928-1930)

III kadencja (1930-1935)

IV kadencja (1935-1938)

V kadencja (1938-1939)

W 1946 r. w wyniku sfałszowanego referendum zdecydowano o likwidacji Senatu. W 1947 wybrano jednoizbowy Sejm Ustawodawczy (Konstytuantę), który został powołany do przyjęcia nowej Konstytucji, która nie przewidywała instytucji Senatu.

W 1989 r. w wyniku przemian ustrojowych przywrócono instytucję Senatu; rozpoczęto nową numerację kadencji – był to Senat I kadencji. Nie zastanawiano się wówczas nad możliwością kontynuowania numeracji kadencji, chociaż powołanie konstytuanty jednoizbowej (po każdej wojnie), powoduje brak kontynuacji dotychczasowych tradycji i może być powodem determinującym liczenie kadencji parlamentu od początku. Dopiero w maju 1993 r. prof. Jerzy Pietrzak (senator I kadencji) w czasie sesji naukowej w Krakowie – „Senat w Polsce. Dzieje i teraźniejszość”, zaproponował prowadzenie numeracji podwójnej, ale propozycja ta nie została poddana dyskusji.

Konstytucja określa termin rozpoczęcia kadencji (dzień 1. posiedzenia Sejmu) i jej zakończenia (dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu), akty niższego rzędu określają daty wyborów, Prezydent ogłasza datę 1. posiedzenia. Żaden akt prawny nie określa numeru kadencji parlamentu. Po II wojnie światowej tylko raz umieszczono numer kadencji Sejmu w akcie prawnym. W 1989 r. uchwalono ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej X kadencji, na lata 1989–1993. Ordynacja wyborcza do Senatu nie zawierała numeru kadencji.

I tak w 1989 r. rozpoczęła się X kadencja Sejmu i I kadencja Senatu, które w normalnym trybie powinny się zakończyć w 1993 r. Jednakże w 1991 r. uchwalono nową Ordynację wyborczą, która po raz pierwszy zapewniała wolne i demokratyczne wybory do Sejmu. Sejm zdecydował o samorozwiązaniu (równoznaczne ze skróceniem kadencji Senatu) i przeprowadzeniu pierwszych wolnych wyborów. Wynikiem tych wyborów było wyłonienie Sejmu I kadencji i Senatu II kadencji.

X kadencja Sejmu, I kadencja Senatu

Początek kadencji 18 czerwca 1989 r. (dzień ponownego głosowania), koniec kadencji 25 listopada 1991 r. (dzień 1. posiedzenia Sejmu nowej kadencji)

Wybory w dniu 4 czerwca 1989 r., ponowne głosowanie w dniu 18 czerwca 1989 r.

1. posiedzenie Sejmu 4 i 5 lipca 1989 r.

1. posiedzenie Senatu 4 lipca 1989 r.

79. (ostatnie) posiedzenie Sejmu 25 października 1991 r.

61. (ostatnie) posiedzenie Senatu 23 i 24 października 1991 r.

W dniu wyborów obowiązywały następujące przepisy:

KONSTYTUCJA POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ UCHWALONA PRZEZ SEJM USTAWODAWCZY W DNIU 22 LIPCA 1952 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 36 z późn. zm.)

Art. 21.

1. Sejm składa się z 460 posłów i jest wybierany na okres lat czterech.

Art. 28.

1. Senat składa się ze 100 senatorów i jest wybierany na okres kadencji Sejmu.

USTAWA z dnia 7 kwietnia 1989 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej X kadencji, na lata 1989-1993. (Dz. U. Nr 19, poz. 102 z późn. zm.)

Art. 7.

Kadencję Sejmu liczy się od dnia zakończenia ponownego głosowania.

USTAWA z dnia 7 kwietnia 1989 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. (Dz. U. Nr 19, poz. 103)

Art. 1.

1. Wybory do Senatu odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu, o ile niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.
2. Wybory do Senatu odbywają się łącznie z wyborami do Sejmu.

Z przepisów wymienionych w drugiej z przytoczonych ustaw jednoznacznie wynika, że kadencja rozpoczęła się w dniu ponownego głosowania, które odbyło się w dniu 18 czerwca 1989 r.

Zdaniem prof. Leszka Garlickiego „w latach 1952-1991 normy konstytucyjne nie regulowały sposobu liczenia czasu kadencji – pozostawiono to ordynacjom wyborczym, które przyjmowały zróżnicowane rozwiązania, musiały być one jednak podporządkowane konstytucyjnemu ustaleniu czteroletniej kadencji”¹.

9 marca 1991 r. Sejm w drodze uchwały podjął decyzję o wcześniejszym rozwiązaniu i wyraził wolę, aby jego kadencja zakończyła się w dniu poprzedzającym wybory parlamentarne. W dniu podjęcia uchwały przepisy Konstytucji miały brzmienie jak przedstawione powyżej.

UCHWAŁA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 9 marca 1991 r. w sprawie terminu rozwiązania się Sejmu. (M.P. Nr 9, poz. 63)

W związku z zawartą w uchwale Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 września 1990 r. zapowiedzią podjęcia do końca I kwartału 1991 r. decyzji o terminie rozwiązania się, postanawia się, co następuje:

1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej postanawia rozwiązać się jesienią 1991 r., po wcześniejszym wejściu w życie przepisów prawa wyborczego. Zgodnie z art. 30 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej rozwiązanie się Sejmu jest równoznaczne z zakończeniem kadencji Senatu.
2. Wolą Sejmu jest, by jego kadencja uległa zakończeniu w dniu poprzedzającym kolejne wybory parlamentarne, zarządzane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w terminie zgodnym z przepisami prawa, nie później niż do 30 października 1991 r.

W dniu 14 maja 1991 r. weszły w życie zmienione przepisy Konstytucji w brzmieniu:

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ UCHWALONA PRZEZ SEJM USTAWODAWCZY W DNIU 22 LIPCA 1952 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 36 z późn. zm.)

Art. 21.

1. Sejm składa się z 460 posłów i jest wybierany na okres lat czterech.
2. Kadencja Sejmu rozpoczyna się w dniu pierwszego posiedzenia i trwa do czasu zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu następnej kadencji.
3. W razie rozwiązania Sejmu mają zastosowanie postanowienia ust. 2.

Art. 28.

1. Senat składa się ze 100 senatorów i jest wybierany na okres kadencji Sejmu.

---

¹Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – komentarz, Leszek Garlicki, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2001.

Z przepisów tych wynika, że wolą Sejmu wyrażoną w uchwale z dnia 9 marca 1991 r. było zakończenie kadencji w dniu poprzedzającym wybory (26 października 1991 r. – dzień poprzedzający wybory). Jednakże przyjęte później nowe przepisy Konstytucji stanowiły, iż kadencja trwa do czasu zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu nowej kadencji (25 listopada 1991 r. – dzień 1. posiedzenia Sejmu nowej kadencji). Jako koniec kadencji należy więc przyjąć dzień 25 listopada 1991 r., przy czym należy wspomnieć, iż ostatnie posiedzenia Sejmu i Senatu odbyły się (zgodnie z wolą wyrażoną w uchwale Sejmu) przed wyborami do parlamentu nowej kadencji tj. przed dniem 27 października 1991 r.

Zdaniem prof. Leszka Garlickiego „Nowela konstytucyjna z 19 kwietnia 1991 r. dokonała konstytucjonalizacji terminu rozpoczęcia kadencji, przyjmując, że następuje to z dniem pierwszego posiedzenia nowego Sejmu, a kadencja trwa do pierwszego posiedzenia następnego Sejmu”.²

Data rozpoczęcia kadencji (18.06.1989 r.) ustalona przez autora niniejszego opracowania znajduje potwierdzenie w opracowaniach prof. Leszka Garlickiego: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – Komentarz. Wydawnictwo Sejmowe – Warszawa 2001 (Rozdział IV str. 5)*, *Polskie prawo konstytucyjne – zarys wykładu, Wydawnictwo Liber, wyd. 8, Warszawa 2004 (str. 209)*. Jednakże data zakończenia kadencji (25.11.1991 r.) nie pokrywa się z datą wskazywaną przez prof. Leszka Garlickiego w obu przytoczonych powyżej opracowaniach (25.09.1991 r.). Autor przypuszcza, iż do pierwszego z opracowań wkradł się błąd drukarski wynikający z zastosowania rzymskiej pisowni miesiąca – 25.IX.1991 zamiast 25.XI.1991 – a w kolejnym wydawnictwie błąd ten powtórzony został już w formie pisanej (wrzesień). Przyjęcie terminu wrześniowego jako zakończenia kadencji jest niemożliwe ponieważ obie izby pracowały jeszcze w październiku (patrz ostatnie posiedzenia).

W informatorze senackim: *Wybrane dane o pracy Senatu Rzeczypospolitej Polskiej I kadencji, Kancelaria Senatu 1991*, nie podano dat rozpoczęcia i zakończenia kadencji.

Kancelaria Sejmu nie wydała informatora o pracy Sejmu X kadencji.

I kadencja Sejmu, II kadencja Senatu

Początek kadencji 25 listopada 1991 r. (dzień 1. posiedzenia Sejmu nowej kadencji), koniec kadencji 31 maja 1993 r. (dzień rozwiązania Sejmu)

Wybory 27 października 1991 r.

1. posiedzenie Sejmu 25 i 26 listopada 1991 r.

1. posiedzenie Senatu 26 i 27 listopada 1991 r.

45. (ostatnie) posiedzenie Sejmu 27, 28 i 29 maja 1993 r.

40. (ostatnie) posiedzenie Senatu 20 i 21 maja 1993 r.

W dniu wyborów obowiązywały następujące przepisy:

**KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ UCHWALONA PRZEZ SEJM
USTAWODAWCZY W DNIU 22 LIPCA 1952 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 36 z późn. zm.)**

Art. 21.

1. Sejm składa się z 460 posłów i jest wybierany na okres lat czterech.

---

² Patrz przypis 1.

2. Kadencja Sejmu rozpoczyna się w dniu pierwszego posiedzenia i trwa do czasu zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu następnej kadencji.

3. W razie rozwiązania Sejmu mają zastosowanie postanowienia ust. 2.

Art. 28.

Senat składa się ze 100 senatorów i jest wybierany na okres kadencji Sejmu.

USTAWA z dnia 28 czerwca 1991 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. (Dz. U. Nr 59, poz. 252)

Art. 4.

1. Kadencja Sejmu rozpoczyna się w dniu pierwszego posiedzenia i trwa do czasu zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu następnej kadencji.

USTAWA z dnia 10 maja 1991 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. (t.j. Dz. U. Nr 72, poz. 319)

Art. 1.

1. Wybory do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

2. Wybory do Senatu odbywają się łącznie z wyborami do Sejmu.

3. Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy jednocześnie z kadencją Sejmu.

Z przytoczonych przepisów jednoznacznie wynika, że początek kadencji nastąpił w dniu 1. posiedzenia Sejmu – 25 listopada 1991 r.

W trakcie trwania kadencji weszły w życie przepisy:

USTAWA KONSTYTUCYJNA z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym. (Dz. U. Nr 84, poz. 426)

Art. 3.

1. Sejm składa się z 460 posłów wybieranych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, proporcjonalnych, w głosowaniu tajnym.

2. Senat składa się ze 100 senatorów wybieranych w województwach na okres kadencji Sejmu w wyborach wolnych, powszechnych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym.

Art. 4.

1. Kadencja Sejmu trwa 4 lata od dnia wyborów.

(...)

4. Prezydent może rozwiązać Sejm w wypadkach określonych w niniejszej ustawie, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu.

Art. 66. (...)

5. Jeżeli Sejm uchwalił wniosek o votum nieufności nie dokonując jednocześnie wyboru Prezesa Rady Ministrów, Prezydent przyjmuje dymisję Rządu albo rozwiązuje Sejm.

Zdaniem prof. Leszka Garlickiego, w przytoczonym wyżej art. 4 ust. 1 tzw. Małej Konstytucji odstąpiono od brzmienia przepisu z 1991 r. i przyjęto, że „kadencja Sejmu trwa 4 lata od dnia wyborów”, co precyzyjnie wyznaczało zarówno początek, jak i koniec kadencji”. Zdaniem prof. Leszka Garlickiego, taki przepis zakładał jednak istnienie przerwy międzykadencyjnej. Dopiero nowela Konstytucji z 17 marca 1995 r. miała tę przerwę wyeliminować, o czym jest mowa w dalszej części niniejszego opracowania.³

W dniu 29 maja 1993 r. Prezydent RP wydał zarządzenie, które weszło w życie 31 maja 1991 r.:

---

³ Patrz przypis 1.

ZARZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 29 maja 1993 r. w sprawie rozwiązania Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. (M.P. Nr 27, poz. 285)

Na podstawie art. 4 ust. 4 i art. 66 ust. 5 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 84, poz. 426) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Rozwiązuję Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, wybrany w wyborach w dniu 27 października 1991 r.

§ 2.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Zgodnie z zarządzeniem Prezydenta RP za ostatni dzień kadencji uznajemy dzień 31 maja 1993 r. (dzień rozwiązania Sejmu).

Data zakończenia kadencji (31.05.1993 r.) ustalona przez autora niniejszego opracowania znajduje potwierdzenie w opracowaniach prof. Leszka Garlickiego: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – Komentarz. Wydawnictwo Sejmowe – Warszawa 2001 (Rozdział IV str. 5), Polskie prawo konstytucyjne – zarys wykładu, Wydawnictwo Liber, wyd. 8, Warszawa 2004 (str. 209)*. Jednakże data rozpoczęcia kadencji (25.11.1991 r.) nie pokrywa się z datą wskazywaną przez prof. Leszka Garlickiego w obu przytaczanych powyżej opracowaniach (25.09.1991 r.). Autor przypuszcza, iż do pierwszego z opracowań wkradł się błąd drukarski wynikający z zastosowania rzymskiej pisowni miesiąca – 25.IX.1991 zamiast 25.XI.1991 – a w kolejnym wydawnictwie błąd ten powtórzony został już w formie pisanej (wrzesień). Przyjęcie terminu wrześniowego jako początek kadencji jest niemożliwe ponieważ obie izby poprzedniej kadencji pracowały jeszcze w październiku (patrz ostatnie posiedzenia).

Zaznaczyć należy, że zarówno prof. Leszek Garlicki, jak i autor niniejszego opracowania, przyjęli ten sam dzień (choć różną datę) za termin zakończenia poprzedniej kadencji i rozpoczęcia nowej.

Obie daty przyjęte w tym opracowaniu są zgodne z przyjętymi w opracowaniu: *Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: I kadencja: informacja o działalności Sejmu (25 listopada 1991 r. – 31 maja 1993 r.), Wydawnictwo Sejmowe 1993*.

W informatorze senackim: Wybrane dane o pracy Senatu Rzeczypospolitej Polskiej II kadencji, Kancelaria Senatu 1993, nie podano dat rozpoczęcia i zakończenia kadencji.

II kadencja Sejmu, III kadencja Senatu

Początek kadencji 19 września 1993 r. (dzień wyborów), koniec kadencji 20 października 1997 r. (dzień 1. posiedzenia Sejmu nowej kadencji).

Wybory 19 września 1993 r.

1. posiedzenie Sejmu 14 i 21 października 1993 r.

1. posiedzenie Senatu 15 października 1993 r.

115. (ostatnie) posiedzenie Sejmu 4 września 1997 r.

107. (ostatnie) posiedzenie Senatu 28 i 29 sierpnia oraz 3 września 1997 r.

W dniu wyborów obowiązywały przepisy:

USTAWA KONSTYTUCYJNA z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym. (Dz. U. Nr 84, poz. 426)

Art. 3.

1. Sejm składa się z 460 posłów wybieranych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, proporcjonalnych, w głosowaniu tajnym.
2. Senat składa się ze 100 senatorów wybieranych w województwach na okres kadencji Sejmu w wyborach wolnych, powszechnych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym.

Art. 4.

1. Kadencja Sejmu trwa 4 lata od dnia wyborów.

USTAWA z dnia 28 maja 1993 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. (Dz. U. Nr 45, poz. 205)

Art. 9.

Kadencja Sejmu trwa cztery lata od dnia wyborów.

USTAWA z dnia 10 maja 1991 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. (t.j. Dz. U. Nr 72, poz. 319)

Art. 1.

1. Wybory do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.
2. Wybory do Senatu odbywają się łącznie z wyborami do Sejmu.
3. Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy jednocześnie z kadencją Sejmu.

Z przepisów tych jednoznacznie wynika, że dzień rozpoczęcia kadencji przypada na dzień wyborów, to jest na 19 września 1993 r.

W czasie kadencji, w dniu 26 kwietnia 1995 r., weszły w życie przepisy zmieniające ustawę konstytucyjną (patrz art. 4 ust. 2):

USTAWA KONSTYTUCYJNA z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym. (Dz. U. Nr 84, poz. 426 z późn. zm.)

Art. 3.

1. Sejm składa się z 460 posłów wybieranych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, proporcjonalnych, w głosowaniu tajnym.
2. Senat składa się ze 100 senatorów wybieranych w województwach na okres kadencji Sejmu w wyborach wolnych, powszechnych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym.

Art. 4.

1. Kadencja Sejmu trwa 4 lata.
2. Kadencja Sejmu rozpoczyna się w dniu pierwszego posiedzenia i trwa do czasu zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu następnej kadencji.

Zdaniem prof. Leszka Garlickiego nowela konstytucyjna z 17 marca 1995 r. zlikwidowała przerwę międzykadencyjną ustalając początek kadencji na „dzień pierwszego posiedzenia”, a jej koniec na dzień „zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu następnej kadencji” (art. 4 ust. 2 tzw. Małej Konstytucji). Stworzyło to jednak, zdaniem prof. Leszka Garlickiego, „nowe problemy, bo – z jednej strony, pojawiło się pytanie o status nowo wybranego parlamentu (i jego członków) w okresie między dniem wyborów a dniem pierwszego posiedzenia, a z drugiej strony, wyłoniły się wątpliwości, jak ustalać datę wyborów. Skoro bowiem kadencja kończyła się w dniu pierwszego posiedzenia nowego Sejmu, a szereg czynności wyborczych przeprowadza się w terminach liczonych wstecz od upływu kadencji, to datą wyjściową stawała się data pierwszego posiedzenia, a określenie tej daty mogło z kolei zależeć od wyników wyborów i tempa kształtowania się większości parlamentarnej”.⁴

---

⁴ Patrz przypis 1.

W tej samej kadencji uchwalono Konstytucję, której przepisy weszły w życie 17 października 1997 r.

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483)

Art. 98.

1. Sejm i Senat są wybierane na czteroletnie kadencje. Kadencje Sejmu i Senatu rozpoczynają się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwają do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji.
2. Wybory do Sejmu i Senatu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu, wyznaczając wybory na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu.
3. Sejm może skrócić swoją kadencję uchwałą podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby posłów. Skrócenie kadencji Sejmu oznacza jednocześnie skrócenie kadencji Senatu. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio.
4. Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu, może w przypadkach określonych w Konstytucji zarządzić skrócenie kadencji Sejmu. Wraz ze skróceniem kadencji Sejmu skrócona zostaje również kadencja Senatu.
5. Prezydent Rzeczypospolitej, zarządzając skrócenie kadencji Sejmu, zarządza jednocześnie wybory do Sejmu i Senatu i wyznacza ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od dnia zarządzenia skrócenia kadencji Sejmu. Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje pierwsze posiedzenie nowo wybranego Sejmu nie później niż na 15 dzień po dniu przeprowadzenia wyborów.
6. W razie skrócenia kadencji Sejmu stosuje się odpowiednio przepis ust. 1.

Art. 238.

1. Kadencja konstytucyjnych organów władzy publicznej i osób wchodzących w ich skład wybranych lub powołanych przed wejściem w życie Konstytucji kończy się z upływem okresu ustalonego w przepisach obowiązujących przed dniem wejścia w życie Konstytucji.

Treść art. 238 reguluje kwestie zakończenia kadencji stanowiąc, że kończy się ona według przepisów określonych w przepisach obowiązujących przed dniem wejścia w życie Konstytucji. Oznacza to, że zgodnie ze zmienioną w 1995 r. ustawą konstytucyjną, kadencja trwa do czasu zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu następnej kadencji, czyli w tym przypadku do dnia 20 października 1997 r.

Data rozpoczęcia kadencji przypadająca na dzień 19 września 1993 r. jest potwierdzona zarówno w opracowaniu prof. Leszka Garlickiego: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – Komentarz. Wydawnictwo Sejmowe – Warszawa 2001 (Rozdział IV str. 5)* jak i w wydaniu (przed końcem kadencji) informatora *Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: II kadencja: informacja o działalności Sejmu (19 września 1993 r. – 30 czerwca 1995 r.)*, Wydawnictwo Sejmowe 1995 r. Jednakże już po zakończeniu kadencji w 1998 r. informator ten wydano zmieniając datę rozpoczęcia kadencji: *Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: II kadencja: informacja o działalności (14 października 1993 r. – 20 października 1997 r.)*. Cz. 1-2, Wydawnictwo Sejmowe 1998. W tym ostatnim wydaniu jest także informacja (str. 8):

Zgodnie z art. 9 Ordynacji wyborczej z 28 maja 1993 r. kadencja Sejmu liczyła się od dnia wyborów i kończyła z upływem czterech lat. Zmiana z dnia 17 marca 1995 r. ustawy konstytucyjnej, utrzymując czteroletnią kadencję Sejmu jednocześnie ustaliła, że kadencja Sejmu rozpoczyna się w dniu pierwszego posiedzenia Sejmu i trwa do czasu zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu następnej kadencji. W rezultacie zlikwidowana została przerwa międzykadencyjna.

Zgodnie z zasadą niedziałania prawa wstecz, nowela konstytucyjna z 1995 r., która weszła w życie już po rozpoczęciu kadencji w dniu 19 września 1993 r., nie mogła zmienić w czasie trwania kadencji terminu jej rozpoczęcia na dzień 14 października 1993 r.

W informatorze senackim: *Wybrane dane o pracy Senatu Rzeczypospolitej Polskiej III kadencji, Kancelaria Senatu 1997*, podano, że obejmuje on okres od 15.10.1993 r. do 20.10.1997 r. tzn. przyjęto termin rozpoczęcia prac 1. posiedzenia Senatu, zamiast terminu rozpoczęcia kadencji.

Wszystkie przywołane tu opracowania jako termin zakończenia kadencji podają dzień 20 października 1997 r. czyli dzień 1. posiedzenia Sejmu kolejnej kadencji.

III kadencja Sejmu, IV kadencja Senatu

Początek kadencji 20 października 1997 r. (dzień 1. posiedzenia Sejmu), koniec kadencji 18 października 2001 r. (dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji).

Wybory 21 września 1997 r.

1. posiedzenie Sejmu 20, 21 i 28 października oraz 5 i 6 listopada 1997 r.
1. posiedzenie Senatu 21 października 1997 r.
119. (ostatnie) posiedzenie Sejmu 18 września 2001 r.
90. (ostatnie) posiedzenie Senatu 12 i 13 września 2001 r.

W dniu wyborów obowiązywały następujące przepisy:

USTAWA KONSTYTUCYJNA z dnia 17 października 1992 r. **o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym.** (Dz. U. Nr 84, poz. 426 z późn. zm.)

Art. 3.

1. Sejm składa się z 460 posłów wybieranych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, proporcjonalnych, w głosowaniu tajnym.
2. Senat składa się ze 100 senatorów wybieranych w województwach na okres kadencji Sejmu w wyborach wolnych, powszechnych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym.

Art. 4.

1. Kadencja Sejmu trwa 4 lata.
2. Kadencja Sejmu rozpoczyna się w dniu pierwszego posiedzenia i trwa do czasu zebrania się posłów na pierwszym posiedzeniu Sejmu następnej kadencji.

W dniu pierwszego posiedzenia Sejmu obowiązywały przepisy:

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483)

Art. 98.

1. Sejm i Senat są wybierane na czteroletnie kadencje. Kadencje Sejmu i Senatu rozpoczynają się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwają do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji.
2. Wybory do Sejmu i Senatu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu, wyznaczając wybory na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu.
3. Sejm może skrócić swoją kadencję uchwałą podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby posłów. Skrócenie kadencji Sejmu oznacza jednocześnie skrócenie kadencji Senatu. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio.

4. Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu, może w przypadkach określonych w Konstytucji zarządzić skrócenie kadencji Sejmu. Wraz ze skróceniem kadencji Sejmu skrócona zostaje również kadencja Senatu.
5. Prezydent Rzeczypospolitej, zarządzając skrócenie kadencji Sejmu, zarządza jednocześnie wybory do Sejmu i Senatu i wyznacza ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od dnia zarządzenia skrócenia kadencji Sejmu. Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje pierwsze posiedzenie nowo wybranego Sejmu nie później niż na 15 dzień po dniu przeprowadzenia wyborów.
6. W razie skrócenia kadencji Sejmu stosuje się odpowiednio przepis ust. 1.

A w okresie pomiędzy wyborami, a pierwszym posiedzeniem Sejmu nowej kadencji także przepisy:

USTAWA z dnia 28 maja 1993 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. (Dz. U. Nr 45, poz. 205)

Art. 9.

Kadencja Sejmu trwa cztery lata od dnia wyborów.

USTAWA z dnia 10 maja 1991 r. Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. (t.j. Dz. U. Nr 54, poz. 224 z późn. zm.)

Art. 1.

1. Wybory do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.
2. Wybory do Senatu odbywają się łącznie z wyborami do Sejmu.
3. Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy jednocześnie z kadencją Sejmu.

Z powyższych przepisów może wynikać pewna sprzeczność, ale uznając wyższość Konstytucji nad ustawami, za początek kadencji można uznać dzień pierwszego posiedzenia Sejmu nowej kadencji tj. dzień 20 października 1997 r.

W kwietniu 2001 r. Prezes Rady Ministrów opublikował sprostowanie do tekstu Konstytucji nie mające jednak znaczenia dla omawianych tu przepisów. Stojące w sprzeczności z Konstytucją (w omawianym zakresie) przepisy ordynacji wyborczej do Sejmu zostały uchylone z dniem 31 maja 2001 r. Nowe przepisy ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nie określają kadencji parlamentu i dlatego za dzień zakończenia kadencji w świetle obowiązujących wtedy przepisów uznajemy dzień 18 października 2001 r., jako dzień poprzedzający zebranie się Sejmu następnej kadencji.

„Kadencja Sejmu rozpoczyna się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie po wyborach, w tym samym dniu rozpoczyna się kadencja Senatu, nawet jeżeli jego pierwsze posiedzenie odbędzie się później. Zasadniczą zaletą tego rozwiązania jest ciągłość istnienia parlamentu, kadencja poprzedniego nie może bowiem zakończyć się przed ukonstytuowaniem się nowego (...) parlamentu. Nie istnieje tym samym okres międzykadencyjny i nie istnieje pokusa dla władzy wykonawczej do nadużywania swoich kompetencji w tym czasie. Obecny system liczenia kadencji oznacza też jednak, że przez pewien czas (między dniem wyborów a dniem pierwszego posiedzenia) stary i nowy parlament istnieją obok siebie. Nie stwarza to problemów konstytucyjnych, gdyż nowy parlament jest w tym czasie tylko bytem potencjalnym, jeszcze niezdolnym do działania. Jest jednak oczywiste, że ustępujący parlament powinien (choć nie musi) w tym okresie powstrzymać się od podejmowania decyzji, chyba że nadzwyczajna sytuacja państwa będzie tego wymagała.

Kadencja Sejmu (a więc i Senatu) kończy się w dniu poprzedzającym dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji. Nie zawsze musi więc ona wynosić równe cztery lata, ale należy przypomnieć zasady zarządzania wyborów do Sejmu (i Senatu) – muszą się one odbyć w dniu przypadającym w okresie trzydziestu dni przed upływem czterech lat od rozpoczęcia kadencji urzędującego Sejmu i Senatu (art. 98 ust. 2 Konstytucji). Ponieważ pierwsze posiedzenie musi się odbyć w okresie trzydziestu dni od dnia wyborów (art. 109 ust. 2), to pozostaje bardzo skromny margines czasowy dla wydłużenia kadencji.”⁵

Informator *Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: III kadencja: informacja o działalności Sejmu (20 października 1997 r. – 18 października 2001 r.)*, Wydawnictwo Sejmowe 2002 r. uwzględnia takie same daty rozpoczęcia i zakończenia kadencji.

W informatorze senackim: *Wybrane dane o pracy Senatu Rzeczypospolitej Polskiej IV kadencji*, Kancelaria Senatu 2001 podano, że informator obejmuje okres od 21.10.1997 r. do 18.10.2001 r. Oznacza to, że podobnie jak w poprzedniej kadencji podano termin rozpoczęcia prac 1. posiedzenia Senatu, a nie termin rozpoczęcia kadencji oraz taki sam jak w innych opracowaniach termin zakończenia kadencji.

IV kadencja Sejmu, V kadencja Senatu

Początek kadencji 19 października 2001 r. (dzień 1. posiedzenia Sejmu), koniec kadencji 18 października 2005 r. (dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji).

Wybory 23 września 2001 r.

1. posiedzenie Sejmu 19 i 23 października 2001 r.

1. posiedzenie Senatu 20 i 24 października 2001 r.

109. (ostatnie) posiedzenie Sejmu 29 sierpnia 2005 r.

88. (ostatnie) posiedzenie Senatu 5 września 2005 r.

Przepisy obowiązujące w dniu wyborów:

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Art. 98.

1. Sejm i Senat są wybierane na czteroletnie kadencje. Kadencje Sejmu i Senatu rozpoczynają się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwają do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji.

Za dzień rozpoczęcia kadencji należy więc przyjąć dzień 1. posiedzenia Sejmu czyli dzień 19 października 2001 r.

Informatory sejmowe i senackie o pracy izb zgodnie przyjmują ten sam dzień – 19 października 2001 r. – jako dzień rozpoczęcia kadencji.

25 września 2005 r. odbyły się wybory do Sejmu i Senatu następnej kadencji. Prezydent zwołał 1. posiedzenie Sejmu na dzień 19 października 2005 r. Ponieważ przepisy w zakresie kadencji Sejmu i Senatu nie uległy zmianie, zakończyła się ona w dniu 18 października 2005 r. – w dniu poprzedzającym 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji.

---

⁵ Polskie prawo konstytucyjne: zarys wykładu, Leszek Garlicki, Wydawnictwo Liber, Warszawa 2008.

V kadencja Sejmu, VI kadencja Senatu

Początek kadencji 19 października 2005 r. (dzień 1. posiedzenia Sejmu), koniec kadencji 4 listopada 2007 r. (dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji). Kadencja skrócona w wyniku podjęcia przez Sejm uchwały w sprawie skrócenia kadencji.

Wybory 25 września 2005 r.

1. posiedzenie Sejmu 19 i 26 października oraz 3 listopada 2005 r.

1. posiedzenie Senatu 20 i 27 października 2005 r.

48. (ostatnie) posiedzenie Sejmu 19 września 2007 r.

39. (ostatnie) posiedzenie Senatu 13 i 14 września 2007 r.

Za dzień rozpoczęcia kadencji przyjmujemy dzień 1. posiedzenia Sejmu czyli dzień 19 października 2005 r., ponieważ, analogicznie jak w poprzedniej kadencji, obowiązywały przepisy art. 98 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

W dniu 7 września 2007 r. Sejm podjął uchwałę w sprawie skrócenia kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Następstwem podjęcia uchwały o skróceniu kadencji Sejmu jest jednoczesne skrócenie kadencji Senatu. Skrócenie kadencji pozwala na uruchomienie procedury prowadzącej do przedterminowych wyborów powszechnych. Procedura ta wymaga przytoczenia pełnego brzmienia artykułu 98 Konstytucji:

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Art. 98.

1. Sejm i Senat są wybierane na czteroletnie kadencje. Kadencje Sejmu i Senatu rozpoczynają się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwają do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji.
2. Wybory do Sejmu i Senatu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu, wyznaczając wybory na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu.
3. Sejm może skrócić swoją kadencję uchwałą podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby posłów. Skrócenie kadencji Sejmu oznacza jednoczesne skrócenie kadencji Senatu. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio.
4. Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu, może w przypadkach określonych w Konstytucji zarządzić skrócenie kadencji Sejmu. Wraz ze skróceniem kadencji Sejmu skrócona zostaje również kadencja Senatu.
5. Prezydent Rzeczypospolitej, zarządzając skrócenie kadencji Sejmu, zarządza jednocześnie wybory do Sejmu i Senatu i wyznacza ich datę na dzień przypadający nie później niż w ciągu 45 dni od dnia zarządzenia skrócenia kadencji Sejmu. Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje pierwsze posiedzenie nowo wybranego Sejmu nie później niż na 15 dzień po dniu przeprowadzenia wyborów.
6. W razie skrócenia kadencji Sejmu stosuje się odpowiednio przepis ust. 1.

Jak widać skrócenie kadencji nie powoduje konieczności zaprzestania działalności parlamentu, jak to miało miejsce w maju 1993 r. W maju 1993 r. Prezydent zdecydował o natychmiastowym rozwiązaniu Sejmu, co nie pozwoliło na jego dalszą pracę, choć tzw. Mała Konstytucja dopuszczała pracę ustawodawczą parlamentu przy ograniczonych kompetencjach.

Obecnie przepis art. 98 ust. 6 Konstytucji stanowi, że kadencja Sejmu i Senatu kończy się w dniu poprzedzającym dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji. O terminie pierwszego po wyborach posiedzenia decyduje Prezydent.

Po podjęciu decyzji o skróceniu kadencji Prezydent ma obowiązek zarządzenia wyborów powszechnych. Przepisy Konstytucji określają, że dzień wyborów w przypadku skrócenia kadencji musi być wyznaczony najpóźniej na 45. dzień po zarządzeniu (uchwaleniu) decyzji o skróceniu kadencji. W takiej sytuacji Prezydent zwołuje pierwsze posiedzenie nowo wybranego Sejmu nie później niż na 15 dzień po dniu przeprowadzenia wyborów.

„Zarazem jednak Sejm i Senat istnieją nadal, bo ich kadencja – choć skrócona – trwać musi do dnia poprzedzającego pierwsze posiedzenie Sejmu nowej kadencji (art. 98 ust. 6). Pod rządem Małej Konstytucji obowiązywał przepis ograniczający w tym okresie kompetencje ustawodawcze Sejmu – nie mógł on uchylać ustaw zmieniających prawo wyborcze ani ustaw wywołujących zasadnicze skutki finansowe dla budżetu państwa. Tego typu postanowień zabrakło w nowej Konstytucji, co należy rozumieć jako przyznanie Sejmowi pełni władzy ustawodawczej w okresie między rozwiązaniem a zakończeniem kadencji. Nie ma też przeszkód, by Sejm i Senat (działające jako Zgromadzenie Narodowe) mogły w tym czasie pociągnąć prezydenta do odpowiedzialności konstytucyjnej, gdyby na przykład rozwiązał Sejm z naruszeniem Konstytucji. Możliwe jest również wyrażenie (konstruktywnego) wotum nieufności rządowi lub (zwykłego) wotum nieufności ministrowi, choć można mieć wątpliwości, czy miałyby to sens.”⁶

21 października 2007 r. odbyły się wybory do Sejmu i Senatu następnej kadencji. Prezydent zwołał 1. posiedzenie Sejmu na dzień 5 listopada 2007 r. Kadencja zakończyła się w dniu 4 listopada 2007 r. – w dniu poprzedzającym 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji.

VI kadencja Sejmu, VII kadencja Senatu

Początek kadencji 5 listopada 2007 r. (dzień 1. posiedzenia Sejmu), koniec kadencji 7 listopada 2011 r. (dzień poprzedzający 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji).

Wybory 21 października 2007 r.

1. posiedzenie Sejmu 5, 6, 14 i 15 listopada 2007 r.

1. posiedzenie Senatu 5, 6, 9 i 10 listopada 2007 r.

100. (ostatnie) posiedzenie Sejmu 15, 16 września 2011 r.

83. (ostatnie) posiedzenie Senatu 13, 14 września 2011 r.

Za dzień rozpoczęcia kadencji przyjmujemy dzień 1. posiedzenia Sejmu czyli dzień 5 listopada 2007 r. Podobnie jak w poprzedniej kadencji obowiązują przepisy art. 98 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

W trakcie trwania kadencji pojawiły się opinie polityków o możliwości skrócenia kadencji. Część polityków uważała, że wybory parlamentarne nie powinny odbywać się w czasie polskiej prezydencji w Unii Europejskiej. Uważali, że najlepszym rozwiązaniem byłoby rozpisanie wcześniejszych wyborów do Sejmu i Senatu, a Polska prezydencja nie powinna zbiec się z okresem ostrej rywalizacji politycznej w naszym kraju, gdyż zdaniem polityków, mogło to zaszkodzić wizerunkowi Polski we Wspólnocie. W związku z tym pojawiały się propozycje przeprowadzenia wyborów na wiosnę.

Wybory do Sejmu i Senatu następnej kadencji odbyły się w terminie ustawowym 9 października 2011 r. Prezydent zwołał 1. posiedzenie Sejmu na dzień 8 listopada 2011 r. Kadencja

---

⁶ Patrz przypis 5.

zakończyła się w dniu 7 listopada 2011 r. – w dniu poprzedzającym 1. posiedzenie Sejmu nowej kadencji.

VII kadencja Sejmu, VIII kadencja Senatu

Początek kadencji 8 listopada 2011 r. (dzień 1. posiedzenia Sejmu), kadencja nieza-kończona.

Wybory 9 października 2011 r.

1. posiedzenie Sejmu 8, 17, 18, 19 listopada i 1 grudnia 2011 r.

1. posiedzenie Senatu 8, 9 listopada 2011 r.

Za dzień rozpoczęcia kadencji przyjmujemy dzień 1. posiedzenia Sejmu czyli dzień 8 listopada 2011 r. Podobnie jak w poprzedniej kadencji obowiązują przepisy art. 98 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Wybory do Sejmu i Senatu kolejnej kadencji powinny się odbyć jesienią 2015 r.

